

Livsmestring og etikk

Om verdier, etikk og verdighet i
mangfoldets og forandringens tid

Henrik Syse, forsker og filosof

syse@prio.org

PALS-konferansen MMXIX

13. september 2019

Uhyre komplisert – eller common sense?

- Alle har vi en idé om hva som er ideelt – og ofte er vi enige.
- Men noen ting kommer i veien:
 - En ikke helt ideell verden.
 - Uenighet om idealene.
 - Kulturelle forskjeller.
 - Raske endringer.
 - Krevende oppgaver.
- Hvordan takler vi disse *uten å miste den sunne fornuft?*

Raske endringer

Raske endringer (2)

Før...

... og nå

Usikkerhet

Store endringer ...

- ... skaper en fare for «fartsblindhet»,
- men skaper selvsagt også nye muligheter,
- utfordrer oss til å spørre om hvordan vi kan hjelpe barn og ungdom til å ta kloke valg og velge det som er byggende,
- utfordrer oss til å analysere nøye den verden vi befinner oss i,
- og utfordrer oss til å være bevisste om verdigrunnlaget vårt.

Det raske og det langsomme

- To livsviktige kompetanser:
 - *Evnen til å takle forandring, se muligheter, holde seg orientert og være dynamisk.*
 - *Evnen til å ta vare på grunnleggende verdier, være forsiktig, nøye og tilstedeværende i det nære.*
- Hvordan kan vi kombinere disse to?

De gode møtene

- Hva slags rom går jeg inn i?
- Hvilken rolle spiller jeg?
- Hvordan kan vi spille på lag og skape opplevelsen av reell mestring?
- Hvordan kan vi unngå opplevelsen av «profesjonell asymmetri»?
- Hvordan kan vi redusere avstandene?

Store avstander...

Mål – midler – plattform

- Mål: Dit vi skal nå – meningen med det vi gjør.
 - Midler: Det vi skal bruke for å nå dit.
 - Plattform: Det vi bygger på – selve fundamentet.
- Etikken og verdiene må være tilstede *hele veien*, men ikke minst i «plattformen».